

Psykolog

Klager

Oslo, 29.09.2020

FER-sak: 19/20K

FAGETISK KLAGESAK

Klager:

Innklaget psykolog:

Fagetisk råd, Norsk psykologforening (FER) mottok klagen 16.04.20, og sluttbehandlet klagen i sitt møte 28.09.20.

BAKGRUNN FOR KLAGEN:

Klagen har bakgrunn i et sakkyndig oppdrag psykologen har utført for barneverntjenesten. Barnevernssaken var knyttet til en av klagers yngre søsken.

Vedlagt klagen var psykologens sakkyndige vurdering. FER har valgt å returnere denne grunnet personsensitive opplysninger om tredjepart, og forholder seg til klagers skriv i videre behandling av saken.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer.

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

Den fagetiske klageprosessen har som sitt viktigste formål å bidra til at den innklagede psykologen kan foreta en fagetiskrefleksjon over de punktene som FER påpeker i psykologens arbeid og eventuelt endre sin praksis slik at denne er i overensstemmelse med EPNP. Det er ønskelig at denne prosessen kan vise at klager er respektert.

SAKSGANG:

16.04.20 FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens medlem.

27.05.20 FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.

09.06.20 FER mottok redegjørelse fra psykologen.

28.09.20 FER sluttbehandlet saken.

OPPSUMMERING AV TILSENDT DOKUMENTASJON

i) Klagers brev til FER

Klagen ble oppsummert i følgende punkter:

1. Psykologen traff klager på hjemmebesøk i forbindelse med det sakkyndige oppdraget. Ifølge klager ga psykologen ikke informasjon om sin rolle, tittel eller oppdrag i saken. Det ble ifølge klager heller ikke gitt informasjon om at psykologen skulle skrive rapport i saken og hva denne skulle brukes til.
2. Klager fremholder at informasjon om henne og familien er uriktig og oppleves krenkende.
3. Klager gir uttrykk for uenighet i psykologens vurdering, bl.a. der disse omtaler foreldrenes totale omsorgsbelastning og antatt oppfølgingsbehov de enkelte barna i familien har.

ii) Relevante punkter i ”Etiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP)

FER vurderte henvendelsen fra klager i møte 27.05.20.

Vedrørende punkt 2 og 3 i FERs oppsummering av klagen, vurderte FER at disse momentene omhandlet psykologens faglige arbeid og vurdering. Disse punktene omfatter forhold som det ikke er tillagt FERs mandat å vurdere.

Punkt 1 i FERs oppsummering omhandlet klagers opplevelse av møtet med psykologen. FER åpnet for redegjørelse og fagetisk refleksjon på dette punktet, med henvisning til følgende punkter i EPNP:

II.1 Respekt for personens rettigheter og verdighet

Psykologen viser respekt for og arbeider for å fremme utviklingen av hvert menneskes rettigheter, verdighet og integritet. Han/hun respekterer individets rett til privatliv, konfidensialitet, selvbestemmelse og autonomi, i samsvar med psykologens øvrige profesjonelle forpliktelser og med loven.

Respekt

Psykologen viser respekt for individets grunnleggende rettigheter, verdighet og integritet, og tilstreber å unngå at hans/hennes kunnskap anvendes på en måte som krenker, utnytter eller undertrykker individer.

Psykologen er oppmerksom på og respekterer den kunnskap, innsikt, erfaring og ekspertise som klienter, relevante tredje parter og allmennheten har og respekterer kollegers og andre yrkesgruppers særlige kompetanse, forpliktelser og ansvar.

Psykologen er oppmerksom på individuelle, rollemessige og kulturelle ulikheter basert på funksjonsnivå, kjønn, seksuell orientering, etnisk og nasjonal opprinnelse og tilhørighet, alder, religion, språk og sosioøkonomisk status, og på de begrensningene som ligger i egne kulturelle, klassemessige og kjønnsmessige forutsetninger.

Informert samtykke og valgfrihet

Psykologen gjør informert samtykke mulig gjennom å informere klienten om planlagte tiltak, og drøfter kontinuerlig sine handlinger og de sannsynlige følgene av disse, slik at klienten har et grunnlag for å velge om han/hun vil delta eller ikke.

Hvis en klient er mindreårig eller underlagt verge/formynder, innhentes informert samtykke under tilbørlig hensyntagen til de berørte personers selvstendighet.

Selvbestemmelse

Psykologen sørger for å ivareta maksimal autonomi og selvbestemmelse for klienten, inkludert retten til å gå inn i og til å avslutte den profesjonelle relasjonen. I arbeid med barn, personer underlagt lovhjemlet tvang eller i pressede akutte situasjoner kan, under hensyntagen til gjeldende lovgivning, frivillighetsprinsippet fravikes, men en samarbeidsrelasjon tilstrebes også her.

FER ba om en kort redegjørelse for eventuelle forhold i saken ut over det som er beskrevet i klagen, slik psykologen anså det som nødvendig for å belyse punkt 1 i FERs oppsummering av klagen.

I klagen fremkom det at klager ikke har opplevd å få tilstrekkelig informasjon om psykologens rolle i saken og hva formålet med denne skulle være. Videre formidlet klager at hun ikke fikk informasjon om hvordan observasjon/opplysninger skulle dokumenteres og hva dette skulle brukes til. FER ba, med utgangspunkt i ovenstående etiske prinsipp, om psykologens refleksjoner knyttet til klagers opplevelse av saken.

iii) Psykologens redegjørelse.

I sin redegjørelse beskriver psykologen sitt oppdrag og bekrefter at hun møtte klager på hjemmebesøk. Psykologens oppdrag var knyttet til klagers foreldre og søsken, og psykologen var ikke kjent med at klager bodde hjemme og at hun kom til å være tilstede ved hjemmebesøket. Videre understreker psykologen at klager ikke var oppgitt som en psykologen kunne snakke med som komparent og at hun ikke hadde foreldrenes samtykke til å snakke med klager, verken med tanke på å gi eller motta opplysninger om saken.

Samlet medførte dette ifølge psykologen at situasjonen som oppsto ved hjemmebesøket ikke var forberedt eller kunne vært tenkt igjennom på forhånd.

I sine refleksjoner, skriver psykologen at hun har forståelse for at situasjonen sett fra klagers perspektiv har vært vanskelig. Videre at hun i enda større grad kunne sikret seg informasjon fra oppdragsgiver og foreldrene i saken i forkant av hjemmebesøket om hvem som skulle være tilstede og gjort konkrete forberedelser rundt dette, slik at dette kunne blitt håndtert på en bedre måte.

Avslutningsvis beklager psykologen at møtet med henne ble slik at klager har opplevd det som belastende. Dersom klager ønsker det og barneverntjenesten kan legge til rette for et møte for oppklaring, vil psykologen gjerne stille opp på det.

FERS VURDERING OG KONKLUSJON

FER valgte å åpne sak for fagetisk refleksjon knyttet til klagers opplevelse av møtet med psykologen under et hjemmebesøk. Klager beskriver å ikke ha fått informasjon om psykologens rolle og mandat i saken. I sin redegjørelse, bekrefter psykologen at møtet med klager var uforberedt. Psykologen reflekterer over det dilemmaet som oppsto i møtet, mellom å ivareta sin taushetsplikt og de samtykker foresatte og oppdragsgiver i saken hadde gitt og klagers behov for ivaretagelse i situasjonen. Psykologen reflekterer videre rundt hvordan dette kunne vært mer optimalt ivaretatt i forberedelsene.

FER har forståelse for at klager opplevde situasjonen som både hun og psykologen beskriver som ubehagelig. Som psykologen også påpeker i sin redegjørelse, kunne dette ubehaget vært redusert gjennom tilgang på mer informasjon om psykologen og hennes oppdrag. Slik informasjon kunne også bidratt til at klager kunne tatt aktivt standpunkt til sin tilstedeværelse.

Imidlertid utførte psykologen et oppdrag ut ifra gitte rammer som la begrensninger på hennes muligheter til slik ivaretagelse når situasjonen oppsto. Dersom psykologen hadde gitt klager utstrakt informasjon om sin rolle og oppdrag, ville det kunne vært i strid med hennes taushetsplikt om saken eller/også i strid med samtykker som var innhentet fra foresatte i saken om andre barn i familien, deriblant klager.

FER vurderer det slik at psykologen i situasjonen som beskrives ikke hadde et handlingsrom som gjorde det mulig for henne å ivareta klagers interesser slik klager ønsker.

Psykologen reflekterer over at situasjonen kunne vært bedre ivaretatt gjennom bedre informasjon i forkant og ved mer konkrete forberedelser med foresatte og oppdragsgiver. Dette kunne, skriver psykologen, bidratt til at hun sikret seg informasjon om hvem som kom til å være i hjemmet under observasjonen og hun kunne hatt en mulighet til å drøfte hvordan ulike situasjoner skulle håndteres og hun kunne gitt konkrete råd til for eksempel foresatte om dette.

FERs vurdering er at selv om slike forberedelser kunne vært gjennomført, vil både praktiske og ressursmessige hensyn måtte vurderes opp mot antatt behov. FER kan, slik saken er fremstilt, ikke se at det var grunnlag for psykologen til å anta at det var spesielle behov for slike forberedelser. I den konkrete saken fremstår det som at det var liten grunn til å tro at søsken/klager ville være tilstede og foresatte hadde mulighet til å informere andre i hjemmet eller til å legge til rette på andre måter da det var en planlagt observasjon. Selv om en i etterkant av situasjonen kan anerkjenne, med utgangspunkt i tilbakemeldingene fra klager, at slik forberedelse likevel hadde vært nyttig, anser ikke FER at psykologen kan lastes for ikke å ha initiert slike ekstra forberedelser.

FERs vurdering er at psykologen handlet på en fagetisk god nok måte innenfor de rammene hun hadde for oppdraget både hva gjelder forberedelse og håndtering av situasjonen som oppsto. Dette betyr ikke at situasjonen ikke har vært opplevd som belastende for klager. Psykologen understreker i sin redegjørelse både at hun anerkjenner klagers opplevelse og ønsker å imøtekomme eventuelle ønsker klager har om samtale eller informasjon, forutsatt barneverntjenestens godkjenning vedr. taushetsplikt. FER opplever det som positivt at psykologen i sin redegjørelse fremviser en forståelse og anerkjennelse av de etiske dilemma i saken og at hun drøfter ulike sider ved hvordan situasjonen som klagen har utgangspunkt i kunne vært håndtert og hvordan hennes videre praksis kan tenkes justeres basert på tilbakemeldingen hun har fått gjennom klagen.

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Vedtaket fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen

Fagetisk råd

Norsk psykologforening

Maria Løvvik Norheim, leder

for leder, Ingvild Aubert, sekretær FER

Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Håkon Kongsrud Skard